

Tempore autem prius, sic, quod idem specie agit prius, numero vero non. Dico autem hoc, quod eo quidem homine, qui actu iam est, & frumento, & videantur prior tempore, & sperma: & visuum est, quæ potentia quidem homo, & frumentum & videns sunt, actu vero non. Sed his, alia tempore priora actu existentia, è quibus hæc facta fuerunt. Semper etenim, ex eo, quod potentia est, fit actu ens ab actu existente, ut homo ex homine, musicus ex musico, semper aliquo primo mouente: mouens autem, actu iam est. Dicitur autem in sermonibus de substantia habitis, quod omne, quod fit ex aliquo, aliquid, & ab aliquo fit: & hoc specie idem. Quare videtur impossibile, esse ædificatorem, qui nihil ædificauerit, aut citharædum, qui nihil citharizauerit. Qui enim discit citharizare, citharizare indo discit citharizare. Similiter etiam alij. Vnde argumentatio oriebatur, quod aliquis non habens scientiam faciet id, cuius scientia. qui nanque discit, non habet. Sed quoniam eius, quod fit, aliquid factum est: & eius, quod aliquo modo mouetur, aliquid motum est, (hoc autem in de motu manifestum est) discitem quoque necesse fortasse est, aliquid scientiæ habere. At ex hoc quoque patet, quod actus prior potentia, & generatione, & tempore est. At vero substantia etiam, primò quidem quia quæ generatione posteriora, specie, & substantia priora sunt: ut vir puero, & homo spermate. Illud enim, iam habet speciem, hoc vero non. Et quoniam omne quod fit, ad principium, & finem progreditur: etenim cuius causa, principium est: generatio vero finis gratia: finis vero, actus: & huius gratia, potentia sumitur. Non enim ut visum habeant, animalia vident: sed ut videant, visum habent. Similiter etiam ad speciatum, ut ædificent: & speculatiuum, ut speculentur, non ut speculatiuum habeant, speculantur, nisi qui exercitantur. Hi vero non speculantur, sed aut sic, aut quia non indigent speculari. Item materia est potentia, quia progredi potest ad speciem: cum vero actu, tunc in specie est. similiter etiam de cæteris, & quorum motio finis. Quare quemadmodum docentes, cum discipulum ostendunt operantem, putant impossuisse finem, similiter etiam natura. Si enim nõ ita fit, erit Mercurius Passionis.

A τῷ δὲ χρόνῳ πρῶτον ἂν εἶ, τὸ τῷ εἶδει τὸ αὐτὸ ἐνεργεῖν πρῶτον, ἀριθμητῶς δὲ αὐτὸ λέγειν δὲ πῶς, ὅτι πῶς εἴδη τῷ ἀνθρώπου πᾶσι ἢ δὴ ὄντος κατὰ ἐνεργεῖν καὶ τῷ στίχῳ καὶ τῷ ἴπῳ καὶ τῷ ὄρνιθι, πρῶτον τῶν χρόνων ἢ ἕλθῃ, καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὸ ὄρακιον ἀδυναμείῳ ἢ ὄντι ἀνθρώπου, καὶ αἴτιος, καὶ ὄντος, ἐνεργεῖα δὲ οὐ πῶς. ἀλλὰ τούτων τῶν χρόνων πρῶτον εἶναι ἐνεργεῖα, εἰς ἃν ταῦτα ἐγγύθῃ. αἰετὸς δὲ ἐν τῷ δυνάμει ὄντος γίνεται τὸ ἐνεργεῖν ὄν, ἕκαστον ἐνεργεῖα ὄντος· οἷον ἀνθρώπου εἰς ἀνθρώπου, μουσικὸς ἕκαστος μουσικῶς, αἰετὸς αἰετῶς πινος πρῶτον τὸ ζῆναι ἐνεργεῖα ἢ δὴ ὄντι· εἰρηται δὲ ἐν τοῖς περὶ τῆς οὐσίας λόγοις, ὅτι ἅπαν τὸ ζῆναι ὄντος γίνεται εἰς πινος τῆς καὶ ἕκαστος πινος καὶ πῶς τῷ εἶδει τὸ αὐτό. διὸ καὶ δὴ αἰετῶν ἐν οἰκοδομίᾳ

C ἔδῃ, μὴ οἰκοδομῆσαι τὰ μὴ εἶναι, ἢ κτισθῆναι μὴ δὲν κτισθῆναι. ὁ γὰρ κτισθῆναι κτισθῆναι εἰς τὴν κτισθῆναι κτισθῆναι κτισθῆναι. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι. ὁ δὲ οὐ φησὶς ἐλεγχῆς ἐγένετο, ὅτι ἐν ἔχον τῆς τῶν ὀπτημῶν ποιησὶ οὐδὲ ὀπτημῶν ὁ γὰρ κτισθῆναι εἰς ἔχον ἀλλὰ διὰ τὸ τῶν κτισθῆναι γὰρ κτισθῆναι πῶς, καὶ τῶν ὄλων κτισθῆναι, κτισθῆναι πῶς. (δύλον δὲ ἐν τοῖς περὶ κινήσεως πῶς, καὶ τῶν κτισθῆναι ἀνάγκη εἶναι πῶς ὀπτημῶν ἕκαστος, ἀλλὰ οὐ καὶ ταῦτα γὰρ δύλον, ὅτι ἢ ἐνεργεῖα καὶ οὐτως πρῶτον τῆς δυνάμειος καὶ κτισθῆναι καὶ κτισθῆναι. ἀλλὰ μὴ καὶ οὐσία γὰρ πρῶτον τῶν οὐδὲ ὀπτημῶν ἕκαστος, καὶ τῶν ὄλων πρῶτον, καὶ ἀνθρώπου σπέρματος τὸ μὴ γὰρ ἢ δὴ ἔχει τὸ εἶδος, τὸ δὲ οὐ καὶ ὅτι ἅπαν ἐπ' ἀρχῆν βαδίζει τὸ κτισθῆναι, καὶ τέλος ἀρχῆς γὰρ τὸ εἶναι καὶ τὸ τέλος δὲ ἐνεργεῖα ἢ κτισθῆναι, τέλος δὲ ἢ ἐνεργεῖα, καὶ τούτου κτισθῆναι ἢ δυνάμειος λαμβάνεται. οὐ γὰρ ἵνα ὄντος ἔχουσιν ὄρασι τὰ ζῶα, διὸ ὅπως ὄρασι ὄντος ἔχουσιν ὄρασι δὲ καὶ οἰκοδομῆσαι, ἵνα οἰκοδομῶσι καὶ τῶν κτισθῆναι, ἵνα κτισθῶσι ἀλλ' οὐ κτισθῶσι, ἵνα κτισθῶσι ἔχουσιν, εἰ μὴ οἱ κτισθῶσι. οὐ τὸ δὲ οὐ καὶ κτισθῶσι, F ἀλλ' ἢ αἰετῶν, ὅτι οὐδὲν δύλονται κτισθῆναι. ἐπὶ ἢ ἕλθῃ εἰς δυνάμειος, ὅτι ἔλθῃ αἰετῶν τὸ εἶδος, ὅταν δὲ γὰρ ἐνεργεῖα ἢ, τὸ τε ἐν τῷ εἶδει ὄντος ὄμοίως δὲ καὶ ὅτι πῶς ἄλλων, καὶ ἢ κτισθῆναι.

σις τὸ τέλος. διὸ ἅπαν οἱ διδασκόντες, ἐνεργεῖν τὰ ὀπτημῶν, οἰοῦνται τὸ τέλος ὀπτημῶν, καὶ ἢ φύσις ὄμοίως. εἰ γὰρ μὴ οὕτω γίνεται ἢ Πάσιων ἐρμῆς ἕκαστος.